

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce

Pavla Lišková, *Proces navazování diplomatických kontaktů Československa a Latinské Ameriky*, str. 190 rkp.

Diplomová práce Pavly Liškové je věnována problematice, která byla zatím českou historiografií opomíjena, totiž podobě diplomatických vztahů mezi Československem a zeměmi Latinské Ameriky a Karibské oblasti. Už z tohoto konstatování je patrné, že musela být založena především na materiálu archivu Ministerstva zahraničních věcí protože literatura je k danému tématu velice skrovná. Titul práce, který hovoří o procesu navazování diplomatických styků, ovšem neodpovídá plně obsahu. Lišková sleduje podobu vztahů v jejich formativní fázi v průběhu dvacátých a třítátých let, registruje změny za druhé světové války a pak jejich obnovování (a rušení) po roce 1945.

Obsahově rozdělila Lišková svůj text na dvě části, jedna je věnována podobě diplomatických kontaktů mezi Prahou a zeměmi západní hemisféry jižně od řeky Rio Grande del Norte velmi přehledným způsobem, ve druhé se pak blíže zabývá diplomatickými vztahy mezi Československem a Brazílií v meziváluečném období. Dříve než se však dostane k tomuto jádru práce sleduje až příliš obsáhle ve dvou prvních kapitolách jednak pojmosloví v oblasti diplomaické služby, jednak způsoby navazování diplomatických vztahů na různé úrovni.

Hlavní kapitoly uvozuje obsáhlou parafrází Kybalových názorů na potřebu navázání diplomatických vztahů a jeho rozdělení kontinentu na pět oblastí, v nichž sledoval tento historik a diplomat dějiny kontaktů mezi českými zeměmi a Latinskou Amerikou na příkladech konkrétních osob. Zůstává-li ovšem Kybalův spisek důležitým textem pro autorovy názory na potřebu rozvíjení kontaktů mezi Československem a Latinskou Amerikou a nepochybně bude v tomto ohledu i nadále inspirací pro historiky i diplomaty, je jeho práce dávno překonána

v rozsahu faktografických znalostí, které Kybal a jeho současníci o česko-latinskoamerických vztazích měli. Důraz, který kladě Lišková právě na tuto stránku Kybalovy práce tak není rozhodně na místě. Totéž lze říci o další Kybalově publikaci, o níž se Lišková opírá v další kapitole, v níž opět parafrázuje Kybalovy názory, tentokrát na hospodářství Jižní Ameriky (srov. Vlastimil Kybal, *Jižní Amerika ve světové hospodářství*, Praha 1934), tady měla diplomantka více využít např. *Ekonomických dějin Latinské Ameriky* vydaných nedávno v Cambridge. Co se pak týče obchodních vazeb mezi Latinskou Amerikou a meziválečným Československem, mohla Lišková vycházet ze studií dvojice autorů Jiří Novotný, Jiří Šouše, kteří v posledních letech tyto vztahy systematicky studují a výsledky svého bádání především v českých archivech předložili mezinárodní veřejnosti v řadě španělských studiích. Jejich informace rozšířila Lišková právě studiem v archivu MZV.

Co se pak týče textů diplomantky ke vztahům jednotlivých států Latinské Ameriky a Československa, řadí je v práci v abecedním pořádku a zachovává stejné členění kapitol, za daty navázání diplomatických kontaktů následuje krátký přehled vývoje v politické a potom v ekonomické oblasti. Tento pořádek je narušen jen v kapitole věnované československo-brazilských vztahům, která je nepochybně nejcennější částí práce. Lišková sledovala československo-brazilské vztahy v kontextu aktivit Alberta Vojtěcha Friče, prvního diplomatické zástupce Prahy v Brazílii Jana Klecandy-Havlasý a posléze Vlastmila Kybala. Soustavně vychází především z archivního materiálu, z něhož obsáhle cituje a skutečně přispívá poznání československo-brazilských vztahů. Představuje-li její text o vztazích Československa a jednotlivých zemí Latinské Ameriky základní informaci, která může sloužit následovníkům Liškové jako východisko pro hlubší bádání, je kapitola věnovaná Brazílii cennou studií k danému problému. I zde se však objevuje problém provázející jinak celý text, Lišková přejímá nekriticky názory prezentované autory diplomatických zpráv, resp.

ponechává je bez komentáře, což ovšem platí i o interním materiálu archivu ministerstva z roku 1987, kde se objevují formulace silně poznamenané dobou svého vzniku.

Práce je určitě příspěvkem ke studiu dané problematiky a vyhovuje všem požadavkům kladným na text tohoto charakteru. Především málo kritický přístup autorky k archivním dokumentům a literatuře, jíž popužívá jako pramen (publikace Vlastmila Kybala) je pak důvodem, proč navrhuji klasifikovat práci pouze jako velmi dobrou.

V Praze, dne 16. září 2009.

Prof. dr. Josef Opatrný

